

ACTA DE LA SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA DEL PLE CELEBRADA EL DIA 21 D'ABRIL DE 2018

A la Vila de Montblanc, el dia 21 d'abril de 2018, a les 12:00 del matí, es reuneix a l'Església de Sant Miquel de Montblanc, **JOSEP ANDREU DOMINGO**, els Srs. **FRANCESC BENET I RIBÉ**, **ARIADNA FERRER CERVELLÓ**, **SILVIA LAFEBRE ROIG**, **JORDI ALBALAT GAO**, **JOAN CASELLAS CARBÓ**, **ORIOI PALLISSO BALANYÀ**, **MARTA CIVIT BULLÓ**, **LAURA ALUJA MASALLES**, **ROGER SOSA VALLVERDÚ**, **FRANCESC XAVIER VIÑAS SANS**, **MARC VINYA MIRALLES**, **ANTONIO GUTIERREZ TORREGROSSA**, assistits per la Secretària Accidental de la Corporació, la Sra. **LLUÏSA SÀNCHEZ GARCIA**, que certifica.

ORDRE DEL DIA

HISENDA I RÈGIM INTERIOR I ACCIO MUNICIPAL

PRIMER PUNT: RECONeixEMENT AL SARDANISME A MONTBLANC

El Sr. Alcalde dóna la benvinguda al Ple a les persones presents a l'Església de Sant Miquel i dóna la paraula als regidors, els Srs. Antoni Gutierrez Torregrossa, Marc Vinya Miralles, Laura Aluja Masalles i Ariadna Ferrer Cervelló que de manera compartida, fan lectura de l'informe de l'Arxiver Comarcal, el Sr. Josep Maria Porta i Balanyà que es reproduïx de manera íntegra:

«INFORME PER A L'AJUNTAMENT DE MONTBLANC PER AL PLE MEDIEVAL DEL 21 D'ABRIL DE 2018 SOBRE EL SARDANISME A MONTBLANC

La història del sardanisme a Montblanc s'inicia el 1903, quan el mestre Boix va tocar una composició al piano en una vetllada organitzada per l'Associació Catalanista de la vila i un grup d'estiuejants forasters i altres joves montblanquins puntejaren la primera sardana. Però, sembla que no serà fins al 1907 quan ja irromprà amb més força en la vida social local. Aleshores es descriurà la sardana com "una moda nova" que la gent "ballava com un pasdoble", ja que era un ball, procedent de l'Empordà, desconegut a les nostres contrades.

Així doncs, a l'agost de 1907 ja es ballarà tal com cal una sardana, quan el jovent de l'Associació Catalanista es posà a dansar a la plaça Castellví, davant mateix de la seva seu social. No obstant això, aquesta primera ballada "fou tocada a piano".

Poc temps després, el mes de setembre d'aquell mateix 1907, amb motiu de les festes de la Mare de Déu de la Serra, l'orquestra montblanquina La Nova tocà, com a agrupació instrumental i davant la casa de l'alcalde Ramon París Vila, la sardana *La pubilla empordanesa*. Com no podia ser d'altra manera, atesa la rivalitat existent, l'orquestra La Vella, també feu la seva corresponent audició a la plaça Castellví, aquesta vegada durant les festes de Sant Miquel.

Posteriorment, el 1910 tenim documentada una altra ballada, en el transcurs de la qual es produí un incident del tot pintoresc. Aquesta va tenir lloc per les festes del barri de Sant Domènec, a la plaça Major; per bé que el resultat fou "desastrós". El propòsit de l'exhibició de sardanes resultà del tot insòlit per als extremistes radicals lerrouxistes. Aquests emprengueren la seva dissolució a cops i empentes, de tal forma que es motivà un seriós aldarull. En conseqüència, mentre els catalanistes ballaven, "la rotllana els fou dissolta violentament per una tromba de gent de La Fàbrica, el catau lerrouxista que nodria a l'edició montblanquina dels '*jóvenes bárbaros*', perseguidor per sistema de frares, capellans i catalanistes, i que per poc que no promogueren seriosos aldarulls".

Ara per ara, no disposem de cap referència documental fins l'octubre de 1920, quan ja es tocaran sardanes amb cobla. Aquesta serà La Principal del Vallès de Sabadell, en la qual el primer tenora i director de la mateixa serà el montblanquí Josep M. Escoté i Òdena, de la coneguda nissaga musical dels *Coletos*. Serà quan s'iniciarà una nova etapa caracteritzada per la vinguda a la vila de diferents cobles que faran les corresponents ballades. Aquestes agrupacions seran sempre llogades per les entitats catalanistes de la vila. Primer per l'Associació Catalanista i, després, per la Joventut Nacionalista, tal com succeirà per les festes de Sant Miquel de 1921.

A partir d'aquells moments, les ballades de sardanes irrompran amb força i formaran part de la programació de qualsevol festa o celebració destacada que es produeixi a la vila, sobretot per les festes del barri de Sant Miquel, la vertadera festa major popular montblanquina. Una de les orquestres més contractades, per la seva proximitat, serà La Principal del Camp.

Així, les sardanes també ocuparan un lloc destacat en un dels esdeveniments més importants que s'esdevingué en el Montblanc del primer terç del segle XIX. Ens referim a les Festes Culturals i Patriòtiques que se celebraren el febrer de 1922, amb la benedicció de l'estendard de l'Orfeó Montblanquí i la vinguda del president de la Mancomunitat, Josep Puig i Cadafalch.

La dictadura de Primo de Rivera sembla que no impedí que les entitats catalanistes continuessin amb la contractació de diferents agrupacions instrumentals. Per salvar la censura es llogaren més orquestres que cobles; les quals tocaven igualment les sardanes convingudes. De tota manera, les orquestres locals, a poc a poc, començaren a disposar d'un repertori sardanístic per tal de poder realitzar convenientment les diferents ballades i audicions. Tal serà el cas de l'orquestra La Vella, que tocarà al Centre de Lectura per les festes de Sant Miquel.

El 1925 la vila disposava, com a mínim de dues colles: els "dansaires de Montblanch" i els "Jovincells de la Conca", que actuaren en un concurs a la capital de l'Alt Camp, convocat pel Foment de la Sardana de Valls. De tota manera l'esperit sardanístic no devia estar massa estès entre els montblanquins (malgrat que el juny de 1930 el Centre Català endegués l'organització de classes de sardana, les quals es feren "tots els dijous"), ja que a la premsa local podem llegir: "els dissabtes a la plaça Major s'hi balla al so d'una música. S'hi balla, però la popular sardana que en tantes poblacions és la preferida, no s'hi sent ni s'hi balla. ¿On és l'entusiasme sardanístic dels nostres joves?".

Amb la dissolució de l'orquestra La Vella, molts dels seus membres aprendran a tocar els instruments de la cobla i, sota l'aixopluc del Centre Català, naixerà la primera cobla-orquestra a la vila, Els Montblanquins, dirigida per Josep Maseras i Gumersind Maseras i Bertran. Debutaran per les festes de Sant Miquel de 1930 i, per descomptat, la seva rebuda serà del tot entusiàstica. L'acte inaugural tingué lloc a la sala de plens de l'Ajuntament i, tot seguit, passaren a realitzar una sessió pública. Els músics baixaren a la plaça Major i, al bell mig de la mateixa, oferiren un excel·lent concert. La premsa del moment recollia l'esdeveniment amb les següents paraules:

"Entremig de tot, la Cobla Els Montblanquins surà i triomfà".

Amb l'adveniment de la II República es tornà a la normalitat cultural i, lògicament, les ballades i les audicions de sardanes anaren en augment. Fou també quan es participà en diferents aplecs sardanístics. El primer aplec que se celebrà a Montblanc va ser el 1931 a l'ermita de Santa Anna i comptà amb la col·laboració de tot el jovent de la comarca. Per la festa de Sant Jordi de 1932 Els Montblanquins entonaren per primera vegada *El Cant del Poble*. Malauradament, aquesta cobla-orquestra es dissolgué el mateix 1932; per bé que feu una última actuació a l'octubre de 1933.

La nova entitat la Lliga Regionalista, amb la creació el juny de 1933 del Foment de la Sardana, s'encarregà de propagar i de perfeccionar les ballades. L'associació sempre

contractà la Cobla Maseras, la qual participà igualment en diferents aplecs fins a l'arribada de la Guerra Civil.

Després de la contesa fratricida, no hi haurà cap agrupació instrumental que continuï tocant sardanes, atès que la superestructura política no ho permetrà. Però, i com no podia ser d'altra manera, passats uns anys, la situació millorarà i trobarem l'Orquestra España que ja començarà a assajar sardanes.

No serà fins als estius de 1944 i 1945 quan es portaran a terme les primeres audicions de sardanes de després de la guerra. Aquestes consistiran en audicions o ballades, a base de quatre composicions, que se celebraran cada dissabte al vespre, sempre amb la promesa de no ser denunciats per part de l'alcalde Jaume Viñas. Es realitzaren, primer a la plaça Major, i després a la carretera davant els bars, alternant-se un dissabte a cada lloc. Per tal de sufragar les 400 pessetes que costava la cobla es recaptaren aportacions voluntàries dels incipients catalanistes; alhora que el Marcel·lino del cafè de la Plaça i els dos bars de la carretera feren, pel seu compte, col·laboracions quelcom superiors. Veiem doncs que, per aquest motiu, l'escenari de les ballades era canviant, de la plaça a la carretera.

Paral·lelament, el foment de la sardana perviurà entre les persones d'Acció Catòlica i del recentment constituït Casal Montblanquí, amb la Secció Folklorica. Un grup de joves tindrà l'atreviment de programar unes ballades semi clandestines s'iniciaran l'any 1946 amb el Primer Aplec celebrat a La Vall. Malgrat els problemes legals evidents, aconseguiran convocar quatre aplecs entre els anys 1946 i 1949, en tots els quals hi tocarà l'esmentada Orquestra España i en els dos darrers l'organització anirà a càrrec de la Secció Folklorica del Casal. A tall d'exemple, tenim que el 17 de maig de 1948, per la diada del Dilluns de Pasqua de Pentecosta, es feu el III Aplec Sardanístic a la Vall. Tot Montblanc s'hi va abocar literalment. La nota de premsa de l'època deia: *"El gentío fue enorme, superando en mucho los otros años, calculándose acudieron de tres a cuatro mil personas, ofreciendo el bosque un imponente aspecto como nunca se había visto"*.

El dia 6 de març de 1949 esdevingué una diada del tot important per a la Secció Folklorica del Casal, ja que es va veure ampliada per la constitució d'una Anella de la Sardana. Des d'un bon començament, els joves components d'aquest nou grup sardanístic iniciaren els corresponents assaigs i les classes teòriques sota l'atenta direcció del secretari de l'entitat, Josep M. Jàvega. Una de les fites que es marcaren fou la de concórrer, juntament amb altres colles, a les competicions sardanístiques i aconseguir nous èxits per a la secció. Malauradament, no hi havia massa escalf, i sempre es depenia de la junta del moment. A més, es feu patent el problema d'on realitzar els assaigs, ja que el lloc no era l'escaient. Era necessari trafegar el piano, tocat per Josep Gomis, cap al cafè del Badó o al Kursaal. Malgrat tot, en aquests moments, sobresortiren diverses persones que prosseguiren decididament en el foment de la sardana. Entre moltes d'altres destaquem a Josep M. Campdepadrós, Josep Comes, Carles Masdú, Josep Pol, Joan Pujades, Josep M. Roselló Garriga, Lluís Vives i el mateix Josep M. Jàvega.

Amb el pas dels anys, la dictadura començarà a ser quelcom més permissiva i, fins i tot, el gener de 1951, en el si de la festivitat del *"XII aniversario de la liberación de la Villa por las fuerzas nacionales"*, al bell mig de la plaça Major, anomenada del *"Generalísimo"*, la *"Cobla España amenizó una audición de sardanas"*.

Dissortadament, el mateix 1951 deixaria d'existir l'Orquestra España i, d'aleshores ençà, per tal de portar a cap les ballades de sardanes, sempre s'hauran de contractar cobles foranes.

El 1959 es revifarà de nou l'esperit sardanístic, amb la ballada de sardanes a l'ermita de Sant Josep, amb motiu de la finalització dels treballs de restauració. L'any 1960 l'Obra del Ballet Popular convocà la celebració del Dia Universal de la Sardana. A tal fi es constituí la Comissió Pro-Sardana, on també hi havia membres de l'Esbart Dansaire del Casal, ja mig desnonats per l'entitat. L'any següent es persistí en la Diada i pel febrer de 1962 aquest

grup de sardanistes passaren, com a una nova Secció, al Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca. A partir de llavors, la secció s'encarregarà de l'encomiable tasca de no deixar perdre la sardana a Montblanc.

Com a funcions tenia: "l'agrupació, assessorament, estudi, organització cultural recreativa i ensenyament de tot allò que es refereix i té relació amb la sardana o, per extensió i en el seu dia, de qualsevol dansa anàloga de caràcter popular català, amb inclusió de manifestacions independents de tipus musical i folklòric locals i comarcals". En la mateixa, durant els primers anys, destacaran, junt amb el president, Josep Maseras, Maria Serra Amorós, Joan Avià, Trini Carreras, Antònia Cendra, Pep Civit, Remei Foguet, Ramona Magrinyà, Pepita Miró, Josep M. Moix, Artur Monmany, Marta Pegueroles, Angelina Plans, Maria Puig, Joan Pujadas, Teresa Ribas, Mn. Magí Sabaté, Francesc Sifre, Maties Solé, Josep Torrellas, Dolors Torruella i un llarg etcètera.

En el prosseguir dels anys, s'integraran nous joves, amb una empenta del tot renovada, com Carme Àvila, Pere Balaña, Joan Barril, Salvador Benet, M. del Carme Casamitjana, Xavier Cortès, M. del Lourdes Espinar, Montserrat Farriol, Joan Iborra, Marina Martínez, Rosa M. Pallisé, Josep M. Panadés, Joana Roca, Lluís Roselló, Josep Sanahuja, Maria Sanahuja, Nuri Sans, Teresa Santacana, Francesc Sigró, Nati Solanes i Immaculada Tió, entre molts d'altres. D'aquest grup, a les acaballes de 1967 sorgiria la Segona Anella Sardanista, dita també "Novells Dansaires". Aleshores, la Secció comptava amb 203 socis. Pel mes de març s'havia celebrat a Montblanc la VIII^a Jornada d'Estudis Sardanistes, que va tenir un gran renom, amb ponències de Josep Ventura i de Salvador Casanova i la cloenda a càrrec de Lluís Moreno Paulí.

El 1968 es feu una ballada de sardanes a l'ermita de Sant Josep, tot coincidint amb l'any Fabra. El Grup Sardanista organitzà un recital de Cançó Catalana, que fou tot un èxit. Hi acudí un gran nombre de jovent a escoltar les cançons de Raimon i de Pi de la Serra. El 1969 serà l'any del pas de la Flama de la Sardana i els components del grup l'acompanyaren fins a l'Espluga de Francolí, localitat que fou declarada Ciutat Pubilla.

Poc a poc, la situació política del país s'anirà normalitzant i la Secció regularitzarà les seves activitats. D'aleshores ençà, el grup s'ha encarregat d'organitzar nombroses ballades de sardanes per les principals diades nacionals o locals (Sant Jordi, Primer de Maig, 11 de setembre, Fires de Sant Maties, festes majors,...); cursets de sardana, tant a Montblanc, com a altres localitat de la comarca; venda de roses i llibres per Sant Jordi i la Diada Universal de la Sardana. També s'han fet conferències, esmorzars de germanor, excursions a altres aplecs, etc.

Paral·lelament, per la seva importància intrínseca, cal destacar la celebració d'esdeveniments molt més puntuals, tals com la Reunió de la Coordinadora d'Aplecs el 1984; l'Homenatge als Músics Montblanquins el 1985; l'exposició "Montblanc i la sardana", amb motiu dels 25 anys de la creació del Grup Sardanista l'any 1987 i, sota el patrocini de la Fundació Martí l'Humà, l'edició del disc *Montblanc i la sardana* l'any 1998 a càrrec de la Cobla Selvatana.

Però, sens dubte, per la seva transcendència històrica i continuïtat al llarg dels anys, sobresurten els tradicionals aplecs celebrats el tercer diumenge de juny o el primer de juliol que fins al 2006 tingueren lloc a l'ermita de Sant Josep i, a partir de 2007, a la plaça Major. Val a dir que ja se n'han celebrat quaranta-tres.

Com no podia ser d'altra manera, Montblanc ha vist néixer i ha donat excel·lents compositors de sardanes. Entre d'altres, destaquem a Josep Amorós Bayer, Marcel·lí Bayer i Gaspar, Francesc Bonastre i Bertran, Agustí Causí i Marsal, Maties Escoté, Emili Foguet i Pere, Josep Maseras i Bertran, Maties Maseras i Farriol, Joan Pujadas i Ferrer i Jaume Tost i Miret. També n'hem d'esmentar uns altres, tots ells relacionats íntimament amb la vila. Són: Josep Josep Auferil i Costa, Josep M. Baigés i Jansà, Agustí Borgunyó i Garriga, Josep Farràs i Gasòliba, Tomàs Gil i Membrado i Joan Manuel Margalef i Ayet.

Actualment, el grup sardanista, sota la presidència de Ramon Requesens i Torrellas, compta amb un bon nombre de col·laboradors que participen decididament en el foment de les sardanes a la vila. Sense voler ser exhaustius, cal mencionar a: Núria Benet, Dolors Garcia, Pierrette Parnau, Ramon Roselló i a Elisabeth Sabaté.

Com a colofó de tota aquesta tasca de promoció de “la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan”, el 17 de març de 2018 Montblanc va ser proclamada Capital de la Sardana 2018. Per tant, al llarg de l’any i fins al març de 2019, la nostra vila serà el centre del món sardanístic i, per tant, es desenvoluparan tot un seguit d’actes que deixaran una important fita en la història vilatana. I, tal com va dir l’alcalde, Josep Andreu: “enguany totes les festes i actes culturals de Montblanc quedaran embriagats pel món sardanístic”.

«

El senyor Alcalde comenta que es va voler fer un reconeixement més explícit als Sr. Carles Masdeu i la Sra. Montserrat Farriol, fent-los fills predilectes de Montblanc, però com a conseqüència de la seva extremada humilitat que els honora com a persones han declinat rebre aquesta distinció. De totes maneres com que han treballat molt pel moviment sardanista de Montblanc, tota la corporació vol procedir com si s’hagués fet aquest acord i fer un gran reconeixement a la seva tasca. Per tant aquest reconeixement és més que merescut.

No havent-hi més assumptes a tractar, s’aixeca la sessió a les 12:20 hores del migdia, i per constància del que s’hi ha tractat i dels acords adoptats, s’estén la present acta, que signa el Sr. Alcalde, junt amb el Secretari, que certifica.

DILIGÈNCIA: Per fer constar que aquesta acta consta de folis número a , ambdós inclosos.